

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Briefing Paper 4/2016

Návštěva prezidenta Xi Jinpinga v České republice

—

Březen 2016

Návštěva prezidenta Xi Jinpinga v České republice

—

Václav Kopecký, Alice Rezková

Březen 2016

Politický kontext

Návštěva prezidenta Xi má z čínské strany velmi symbolický charakter, neboť se její nejvyšší představitel zastavuje na své cestě do Spojených států pouze v České republice. Oplácí tak prezidentu Zemanovi jeho účast na čínských oslavách konce druhé světové války, kde byl Zeman jako jediná hlava státu ze zemí Evropské unie přítomen. Česká republika získala díky vývoji posledních dvou let v čínské zahraniční politice netradiční roli, která může mít ekonomické (potenciální vstupní brána pro čínské firmy do Evropy), politické (užší spolupráce například na projektu nové Hedvábné cesty), ale i širší mezinárodněpolitické a bezpečnostní dopady (vzrůstající nervozita mezi USA, jakožto spojencem ČR v NATO, a Čínou v otázkách kybernetické bezpečnosti).

Spolupráce, která se na základě návštěvy očekává, naváže na zapojení České republiky do čínského projektu nové Hedvábné cesty, prostřednictvím něhož se Peking snaží posílit vztahy se zeměmi podél velmi volně definovaných obchodních cest. Proto se při přípravách na čínskou návštěvu zmiňovala hlavně ekonomická témata, a to i z mezinárodněpolitického hlediska, kdy byl opět kladen důraz především na hospodářskou kooperaci.

V červnu zamíří prezident Xi do našeho regionu znovu na návštěvu, která tentokrát pravděpodobně zahrne také Německo, Rakousko a Polsko. Proto lze jeho současnou cestu považovat za potvrzení rychle se rozvíjející česko-čínské spolupráce, kterou dále upevní memoranda v různých odvětvích na velký objem investic. Tento postup se shoduje s čínskými aktivitami v jiných zemích, kdy se čínské společnosti snaží o výraznou marketingovou prezentaci svých ekonomických plánů. Po prvotních menších vkladech následuje tzv. velký třesk. Skutečná realizace těchto projektů je však často během na dlouhou trať, který ne vždy končí úspěchem.

Co můžeme očekávat

Předpokládá se poměrně velkolepý vstup celé řady čínských společností na český trh. Tyto aktivity uvede podpis strategického partnerství s Čínou, díky němuž se ČR zařadí mezi další evropské země, včetně EU jako celku, které pod hlavičkou podobného dokumentu s Čínou spolupracují. Cíle čínských investic v ČR lze rozdělit do tří hlavních oblastí:

- **Vytvoření leteckého hubu** – čínské společnosti se soustředí na investice do leteckého průmyslu, ať už se jedná o rozšiřování přímých linek do Číny, jejichž počet je bezprecedentní v rámci střední Evropy, nebo o samotnou výrobu letadel, aktivity spojené s jejich údržbou, rozvoj leteckých škol v Číně či výcvik pilotů.

Briefing Paper 4/2016

Návštěva prezidenta Xi Jinpinga v České republice

–
Březen 2016

- **Vznik finančního centra** – hned několik institucí projevuje zájem o založení své pobočky v Praze. Přestože se ČR nezařadila mezi zakládající členy Asijské infrastrukturní investiční banky, může nyní získat svou vlastní speciální pozici díky ustavení dceřiné společnosti jedné z největších čínských bank ICBC v Praze. ICBC také uvažuje o zřízení sídla svého fondu 16+1 v českém hlavním městě.
- **Spolupráce s českými podniky** – zde se bude aktivita odvíjet od podpisu celé řady memorand v různých odvětvích. Zajímavé příležitosti mohou vyvstat například v cestovním ruchu s významnými investicemi do lázeňství. Memorandum v zemědělství a potravinářském průmyslu by mohlo napomoci českým firmám ke vstupu na velmi regulovaný čínský trh. Nové podněty lze očekávat také ve farmaceutickém průmyslu nebo strojírenství.

Velká většina projektů je zatím ve stádiu tzv. memoranda o porozumění (MoU), a proto je otázkou, jak se budou tyto nové podněty dále rozvíjet. Je třeba k těmto velmi ambiciózním plánům přistupovat realisticky, protože ne vždy se u takových iniciativ potvrdí dostatečný obchodní potenciál a jejich proveditelnost. Je také možné, že ČR bude sloužit jako startovací stanice pro projekty v dalších zemích střední a východní Evropy. Dlouhodobě stále platí, že čínští investoři většinou preferují nákupy zavedených funkčních firem a nemají příliš velký zájem například o otevírání nových výrobních závodů, což je jedna z upřednostňovaných forem zahraničních investic v ČR, vítaná například z Japonska či Koreje.

Některá MoU mohou skutečně usnadnit vstup českých firem na čínský trh, který by pro ně bez těchto dokumentů jinak zůstal uzavřen.

Stranou není možné nechávat ani mezinárodněpolitickou dimenzi návštěvy. Při absenci jednotné evropské zahraniční a bezpečnostní politiky vůči Pekingu spolu členské státy v mnoha oblastech tvrdě soupeří o čínský kapitál a co nejlepší podmínky pro vstup svých firem na trh. Čína tyto rozpory velmi obratně využívá, takže evropské firmy (včetně českých) mají v mnoha segmentech mnohem horší přístup na čínský trh než opačně. Podobně je tomu i v případě lidsko-právního dialogu s Čínou a hledání společného stanoviska k bezpečnostním či globálním problémům. Intenzivní spolupráce s Pekingem zatím zásadně neovlivňuje české spojenecké vazby, nicméně bude opět nutné pozorně sledovat, k čemu návštěva povede.

Body k zamyšlení pro českou zahraniční politiku

- Jaký je dlouhodobý cíl spolupráce s Čínou? Má se stát jedním z mnoha partnerů, se kterými ČR rozvíjí ekonomické vztahy, nebo má být její role strategičtější?
- Bude umět ČR přetavit zájem Číňanů o některá odvětví v dlouhodobě udržitelné partnerství, které nepodlehne další změně o sto osmdesát stupňů při obměně vlády?
- Komunikuje ČR dostatečně své kroky se svými partnery v Evropské unii, NATO a dalších mezinárodních organizacích?
- Umí ČR navázat novou formu lidsko-právního dialogu tak, jak je deklarováno od prvního memoranda ministra zahraničí Zaorálka, nebo se tato dimenze ze vzájemných vztahů naplno vytratila?

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Briefing Paper 4/2016

Návštěva prezidenta Xi Jinpinga v České republice

–
Březen 2016

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum AMO je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na českou zahraniční politiku.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar AMO se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jeho jádrem je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízí odbornou expertizu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

www.amo.cz

